

Statsrådenes arkiver:

Opp. 19/12-94

Dokumenter sladdes ulovlig

Ved hjelp av data-programmer klusser statsrådenes arkiver med de offentlige journalene. Dokumenter blir sladdet i strid med reglene.

PER ANDERS JOHANSEN

Dataprogrammene som arkivene til de fleste statsrådene har tatt i bruk de siste årene, har ført til en utstrakt sladding og klussing med de offentlige postjournalene. Resultatet er at departementene hindrer at offentligheten får innsyn i en rekke viktige saker som statsrådene og embedsverket arbeider med. Praksisen er i

strid med forskriftene i offentlighetsloven.

En undersøkelse Aftenposten har gjort i statsrådenes offentlige journaler, viser at arkivene i 11 av 19 departementer sladder opplysninger i strid med reglene. Dermed slipper byråkraterne plagsomt innsyn fra privatpersoner, journalister og andre som ønsker innsyn i saksbehandlingen.

Datasystemene i arkivene til de fleste statsrådene er programmert til automatisk å stryke opplysninger i journalene. Alle dokumenter som byråkratene klassifiserer som «unntatt offentlighet», blir sladdet helt eller delvis i de offentlige journalene.

Lovverket slår fast at alle dokumentene i utgangs-

punktet skal føres i offentlige journaler. Selv om dokumentene inneholder opplysninger som skal unntas offentligheten, er personalet i statsrådenes arkiver forpliktet til å føre sakene i journalene. Det eneste unntaket er graderte dokumenter, av hensyn til blant annet rikets sikkerhet.

- Hovedregelen er at du alltid skal kunne identifisere dokumentet. Du kan sladdet opplysninger som er personsensitive, som for eksempel navn. Men dokumentet skal likevel kunne identifiseres, sier riksarkivar John Herstad.

- I utgangspunktet skal alle dokumenter føres i de offentlige journalene, med mindre de er gradert og føres i særskilte journaler.

Dette gjelder selv om de inneholder opplysninger som skal unntas offentligheten, sier lovrådgiver Tor S. Mehl i Justisdepartementet.

Generalsekretær Gunnar Gran i Norsk Presseforbund mener det er meget betenkelig hvis de offentlige journalene systematisk blir sladdet i strid med reglene. Han er overrasket over resultatet av undersøkelsen.

- Dette er helt på tvers av det vi har arbeidet for, og den utviklingen vi har sett. Det er meget viktig at offentligheten har adgang til å se hvilke saker forvaltningens jobber med. Det er greit at det kan være opplysninger de unntar, men offentligheten må få vite hva vi ikke får se, sier Gran.

94/06006-001 EWTO:94.12.06 SAKSNV:94 L ØJ JNR.: 072412/94
 ARKIV: 231.0 VEEL: UOFF:
 AVSENDER: Administrasjonsdepartementet - AD
 Lønsreguleringer - basialønn lederlønssystem fra 941001
 Lønsreguleringer - basialønn lederlønssystem fra 941001
 FORRIGE JNR I SAKEN: / SVAR PÅ JNR: /
 93/06666-055 FINAT:94.12.05 SAKSNV:94 Ø EFN JNR.: 022475/94
 ARKIV: 113.4 VEEL: UOFF: 6.7
 MOTTAKER: Finansdepartementet - FIN
 Retningslinjer for materiale til Regjeringens første konferanse om

 FORRIGE JNR I SAKEN: 020890/94 SVAR PÅ JNR: /

UFULLSTENDIG: Øverst en korrekt ført journalopplysning i Kulturdepartementets offentlige journal. Den etterfølges av en sladdet journalopplysning, der innholdet er erstattet av *****

LOVENS KRAV:

- Offentlighetsloven av 19. juni skal sikre at samfunnet har innsyn i hva den offentlige forvaltningen driver med. Loven slår fast at alle forvaltningens saksdokumenter er offentlige, med visse unntak.
- Loven pålegger statsrådene å føre offentlige journaler.
- Saker som byråkratene unntar offentligheten, skal også føres i journalen. Ifølge forskrift av 14. februar 1986 «skal det skje på en slik måte at dokumentene kan identifiseres, så langt det kan skje uten å røpe opplysninger som er undergitt lovbestemt taushetsplikt». Dette skal sikre samfunnet innsyn- og klage rett i hva forvaltningen driver med.
- En undersøkelse Aftenposten har gjort, viser at arkivene til 11 av 19 statsråder sladder sine journaler i strid med reglene; Administrasjon-, Fiskeri-, Finans-, Barne- og familie-, Samferdsel-, Landbruk-, Kirke utdanning og forskning-, Miljøvern-, Utenriks-, Kultur- og Forsvarsdepartementet.

107745